

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 fr.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 Bllér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Szombat, február 27.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

(parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek)

Nyilttér soronként 40 fillér.

Dr. Apáthy Istvánnak!

— Két levél. —
I.

Kedves barátom! Felkérlek egy rövidke hírlapi keringőre. Kényszerítve vagyok a felhívásra, nem szereplési vizsketeg tör ki belőlem. Később mindent megtudsz. Te lehetleg előnyben leszel, hírlapírói tolladat éppen most sercágtetted a kolozsvári I krajeáros Bánffy-féle Times-ben, a míg én azt már nagyon régen letettem és ilyen kitűnő hírlapi összeköttetésem sincsenek.

Hozzád fordulok, mint a kolozsvári bánffisták lelkehez, mint kollegához, mint jó baráthoz és mint Rektoromhoz is. De hozzád fordulok azon a címen is, mert — a mint mondják, Kolozsvárt ma körülbelül te vagy a legnépszerűbb magyar ember. Ésennek, az irányodban érzett őszinte vonzódásomnál fogva, igazán örvendek, bár egy kis keserűség mégis előnti belsőmet.

Népszerűség! Ha nem tudnád, értékre adom, hogy én is voltam egyszer efféle király Árkádiában; az a sajka engem is hányt, ringatott. Azért használok az „egyszer” mesei alakot, mert az én királyságom ma tényleg a mesék országába tartozik. Pedig én százszor népszerűbb ember voltam náladnál; téged ma csak Kolozsvár tudom a tenyerén, nem a nagy tudományodért, a mi van, hanem a reduci bánffista-beszéded miatt, a mi tényleg elég szép vala, engem azonban az egész ország dédelgetett. Horváth Gyula a törvényhozában magasztalta hazafiui erényeimet, Pulszky Ferenc a Pesti Hírlapban a „magyar nemzet örökös hálájáról” biztosított, Magyarország főiskoláinak összes ifjúságától egy emléket bírok, a melyen ez áll: „Örökös hálája jelöl a nemzet ifjúsága.” Gróf Csáky Albin „teljes rokonszenvével” adózik „erkölcsi bátorságot igénylő derék hazafiak munkálkodásomért”; nagynevű diplomaták, Tisza Kálmán, Apponyi Albert, Berzeviczy Albert stb. stb. méltányolták csekélyesem törekvéseit a mit legelőször kellett volna felemlítenem a legfelsőbb királyi elismerés gyönyöreit is már három ízben élveztem, sőt a boldogult Rudolf trónörökösnek sem kerültem el boldogító figyelmét. — Hogy arcépeimet sokszorosították s hogy a fátylas zenék füstjében is akár megfulladhattam volna, ezek csak a nagy népszerűségemmel járó külső ostobaságok voltak. Hol állasz Te mindezekhez képest?

És a lelkemet a keserűség azért önti el, hogy mindezek a dolgok, a király háromszori kegye, különösen a nemzet, a nemzeti ifjúság „örökös hálája” csak a Te rectoraságodig terjed. Számítsd ki már most, hogy ilyen körülmények között meddig terjedhet a Te kurtább népszerűség? A rectoraságodon túl semmi esetre!

Voltaképpen miért is voltam én olyan nagyon népszerű? Az ördög tudja? Van is ennek törvénye! Közösleges dolog az egész, ami nem is eszme, nem is tudomány, nem is hivatás; azt mondtam, hogy a természet rendje szerint, a lónak négy lábunak, a kanarinak sárgának, a baránynak szelidnek kell lenni; azt mondtam, hogy a haza földjén született egyén a haza hűségese polgárának tartozik lenni. Hát hiszen azt csak el nem vitatja senki se, hogy az állampolgár az eszével, a szívével, a karával köteles a hazának a javára szolgálni. Ez bizony

kevés ok arra a nagy népszerűsége, a mire én szert tettem, valamint-hogy a Te reduci beszédedet is igen kurtának tartom a nagy népszerűségedhez, a mivel dicsekedhetel. Hidd is el, ha a gondviselés jóvoltából az idén nem kerülsz a rectori székbe, hát az a népszerűség sem fuvódik fel akkorára, mint a mekkorára politikai pártbarátid tényleg felfújták, a mire Neked egyáltalában szükséged nem volt.

Mégis van valami, ami az ilyen közösleges polgári kötelesség teljesítésében megkülönbözteti a polgárt a polgártól: a Tudás, a mivel a köznek többet használhatunk; az a karat, hogy a tudást a haza javára értékesíthessük és a bátorság, a mivel az igazságot a tömegek fenyegetésével szemben is hirdetjük. Mert vannak polgárok, akik a bajok idején meghúzzák magukat a bokrokba, míg mások beállnak a küzdők sorába, vagy azok élére s ha a bajok elmúltak szerényen visszahúzódnak; hogy a tért átadhassák a bokorból kitörő hangosabb hazafiságnak. És vannak olyanok is, a kik az ökör módjára dolgozók orrára legyekként rárepülnek s ha az ökör a hinárból a szekeret kihuzta, ők dicsekednek még, hogy bizony nehéz munkát végeztek. Aztán elrepülnek s a légürben ebbeli tapasztalatukkal csinálnak nagy karriert!

Ha én dicsekedni tudnék! Ha kinyithatnám fiókjaimat, hogy megmutassam, hogy ebben a kötelesség teljesítésben ökörmódjára dolgoztam és mindig elől, a puskacsövek előtt, az ütést soha sem kaptam a hátamra, hanem mindig a mellemre. Ha megmutathatnám, hogy az ökör szarvára hány légy helyezkedett el, a melyek munka után a fáradságtól libegve mondogatták: bizony nehéz munkát végeztünk. Elrepültek és csináltak nagykarriert. Ott vannak a munkáim, nem rejtettem én el sem érzelmeimet, sem ismereteimet, a mi kicsi volt, mert nem volt én bennem semmi hamisság. A hazai fajkérdésben hat röpiratban és ezer meg ezer hírlapi cikkben kiöntöttem mindazt, ami az agyamban és a szívemben volt és nem az volt a nagy hibám, a nagy bajom, hogy elhallgattam, elpakiztam, elrejtettem a dolgokat, hanem az, hogy minden utógondolat nélkül bátran tűzbe mentem velük. Mikor a nemzeti kérdésben a magyar nemzetet Európaszerte becsürelték, mikor a Csatornák piszkával moskol-ták be az egész világon, a meglepett nemzet tanácstalanul állott; azt adatok tömege, a vádak lát-szólagos alapossága elsédítette. Ki ismerte akkor a kérdés genezisét, az okok okát, az adatok mibenlétét? Senki. Tudásomat — magam is, baj lévén, elhallgathattam volna, meghúzhattam volna én is magamat a bokorban, mint a többiek tettek. Unszolt-e valaki engem akkor az írásra? Senki! Előállottam, hogy tudásommal, bátorságommal egy dühögő tömeggel szemben teljesítem hazafias kötelességemet. És az ország „Válaszíratom” adataira, logikájára, világosságára fellélegzett. A román ügyet minden árnyalatában bemutattam, megállapítottam a védelmi irányt s feltártam, kiástam a kérdésnek egész anyagát. Irataimat meg is koppasztották alaposan. Helyesen cselekedtek, azért írtam meg könyveimet, hogy a köznek használhassak velök. Óvály Olaszországon át irataimat

a hátán cipelte s azokból állította össze felolvasásait, olasz cikkeit; Franciaországban Bertha Sándor az én irataim kivonataival fordította meg a francia közvéleményt; Angol- és Németországban az én irataim fordításaival győzték meg a közönséget a romániai támadások igazságtalan voltáról. És ha itt befejezhetném dicsekvéseimet! Tovább megyek: Apponyi Albert gróf, a brüsszeli interparlamentáris kongresszuson ez én adatbeli segítségemre szorult; Berzeviczy Albert, a delegációban adataimra, információra támaszkodva döntötte Kálnoky külügyminiszter romániai magyarellenes politikáját, hogy az megbukott; a magyar főiskolai ifjúság Válaszírata-nak én adtam meg a keretet, a beosztást, az anyagot. Mit is irt nekem erre vonatkozólag csak Rákosi Jenő? „Engedje, hogy megköszönjem a sok élvezetet és tanulságot, melyet a munkából merítettem. Különösen vonzott a lélek, a melytől át van hatva az egész. Sokszor megállottam olvasás közben és szeretettel gondoltam az íróra”... Ez is valami, mert a magyar sajtó első képviselőjétől ered. És, uram bocsáss, a híres Jeszenszky Sándor itteni főügyész-helyettes, mekkora előkvenzával tartotta vád-beszédeit; egy esetben oly fenomenális eredménnyel, hogy barátai rögtön pár ezer forintot gyűjtöttek össze, a mely összegen kinyomtat-ták azt a világ minden nyelvén, alig lévén fogalmuk az embereknek arról, hogy a sok kilencelés után keletkezett munkában voltaképpen egy más embernek a művét terjesztik. Nem panaszkodom, a reszliből kiadomnak is jutott, 100 frton vettek száz példányt egyik röpiratomból. Szóltam én eddig mindezekről valakinek valamit? A romániai zsidó nyomort munkáimban én tartam fel a világ előtt... melyik zsidó biztatott erre? Senki sem.

Hanem a dolog csattanása most következik. 1895-ben megírtam „A magyar nemzeti állam nemzetiségi feladatai” c. önálló munkámat. Szükségesnek tartottam kifejtetni a magyar nemzeti állam kiépítését az 1867-iki alapon, a mivel a nemzetiségek előtt imponálni lehetne. Ez a gondolat egészen az enyém, annak indokolása, részletezése szintén éppen olyan sajátom, mint az a kalap, a mit a fejemen viselek. Meg is gyúlt a bajom miatta: Tutsek Sándor kolozsvári ügyvéd, nagy tekintélyű függetlenségi férfiú az akkori Ellenzék nem tudom hányadik számában megtámadott, hogy azokkal az eszmékkel szaturálva, mit keresek a kormánypárton, menjek át hozzá a függetlenséghez! Én erre kifejtettem, hogy az 1867-iki alapon keletkezett hibákat s bajokat sikeresen csak az 1867-es alapon álló párt hozhatja helyre.

Nem mentem át a függetlenségi-ekhez, hanem Tutsek urra nézve a végzet másképpen határozott. Nyolc év után ő jött át az általam fejtegetett 1867-ki alapra; egész programomat magáévá téve; ő, a nemzetiségi kérdés Singer Szolimánjával, Bánffy Dezsővel, a „Senki szigetét”, a res nulliust, elfoglalták és abba magukat tudom-kivül belebirtokolták. A Te híres reduci beszéded is, akkor még nem tudtad, voltaképpen az én

1895-iki röpiratom, Apotheosisa volt. Köszönöm a szíveségedet.

Hogy programomat elbirtokolták, abból semmit sem csináltak. Ha valakinek eszméje nincs és mégis eszmedus pártvezérnek akar látszani, világos, hogy igyekezni fog foglalás útján eszmékre tenni szert, mint Singer Szolimán idegen pénzzel és idegen fegyverrel elfoglalja szomáli földjét.

Kötelességem az lett volna, ha akadt vállalkozó, aki az általam koncipiált terv méretei szerint akardozik az épületet kiépíteni, hogy melléje álljak s részt követeljek magamnak a munkából. Nem tettem és nem teszem. Nemcsak a fennebb említett okoknál fogva, hanem azért is, mert voltaképpen nem tudom, hogy az én programom az a szép gyümölcs, melyik Bánffy Dezsőnek hullhatott a szájába? Én ugyanis nagyon sok Bánffy Dezsőt ismerek.

Ismerem azt a Bánffy Dezsőt, a ki az egész nemzet gyászával, kegyeletével, fájdalommal szembe-szállva, makacsul megtagadta a Kossuth Lajosnak tartozó végtisztességet, pedig akkor még nem vala főudvarmester és ismerek egy Bánffy Dezsőt, a ki most, mint főudvarmester a Kossuth nemzeti államát akarja veletek kiépíttetni. Ismerek egy Bánffy Dezsőt, a kinek főispánsága alatt Désen a bevándorló szegény bukovinai zsidó atyafiakat rendre megnyirták és egy másikat, aki most a lipótvárosi kaszinóban óraláncának a zsuzsuit zörgeti. Ismerek egy ischlii klauzulást, miniszterelnök volt és egy önálló vámtérületest, nem hiszem, hogy a kettő egy legyen. Ismerek egy „izolált” Bánffy Dezsőt, egy lemondott főispánt, a kinek egyetlen bámuloja, nagy tisztelője és jó barátja a szamosvölgyi vasutak akkori igazgatója volt; Tisza Kálmán megsajnálván az izolált férfit, kiemelte, képviselőt, házelnököt és miniszterelnököt csinált belőle, nem hiszem, hogy ez egy legyen a Te „izolált” Bánffy Dezsőddel, aki most Tisza István (Kálmán fia) pozíciója ellen tör. Ez, ha egyéb nem, szépség hiba volna. Ismerek egy Bánffy Dezsőt, a ki miniszterelnök korában a Felső bizalmával többet dicsekedett, mint elődei összesen, aki a felségtől a rendkívüli bizalomnál fogva sokat kérhetett, sokat kivívhatott volna a nemzeti állam kiépítése szempontjából, de nem csinált semmit, pedig akkor nem volt izolálva még; és ismerem azt a Bánffy Dezsőt, aki azt igéri, hogy most izolálva egy szép holdvilágos éjszakán felépíti nektek a magyar nemzeti államot, mint a meséből. Ismerem Bánffy Dezsőt, aki a magyar királyi udvar fényében sütkérezik, ami neki tekintélyt, kifelé hatást biztosít és ismerem a Te Bánffy Dezsődet, a magyar főudvarmestert, aki azt hirdeti nektek, hogy magyar királyi udvartartás nincs, következésképpen ő főmestere annak az udvarnak a mi a hold körül tekerődik. Hogy nem áll a Felső elé és nem mondja: „Felső először udvart adj nekem, hogy főmestere lehessen, vagy lemondok”. De Bánffy ilyent nem mond, mert az oláhalval tart; jó dolog is tojással, csirkével és kövér tyúkkal lenni egyszerre.

Ismerem azt a Bánffy Dezsőt is, (de hogy is lehetnek ezek a Dezsők természetben egymástól, anynyira elütők?) aki azzal ámitja a

világot, hogy a nemzetiségi kérdés egyedüli megoldója (talán bogozója) ő, — és ismerem a volt miniszterelnököt, akinek a nemzetiségi kérdésben négy éven át egyetlen gondolata, eszméje sem volt. Gyermekes stikkliit eleget csinált, a melyek közül a legsikerültebb kétség telenül Jeszenszkynek, a román király által való kitünttetése volt. Károly királynak otthon, Bánffynak ez a stikklije felette sok kellemetlenséget csinált, a miktől a magyar vendégsetretet a felséges budapesti vendéget megkimélhetette volna. Aztán felállította az alkotmányos kémrendszert; nemzetiségi kopókat nevelt; annyit tudott ő is, hogy a czinegét czinegével lehet elfogni. Az általa alkalmazott Pintyék egy része tömlőbe kerültek. A következő kormány a Bánffy híres nemzetiségi irodáját pedig alig tudta kiseperni.

Igen, szinte el is felejttem ennél a pontnál azt, hogy ismerem a pörge kalapu, sarkantyus, legsovinistább Bánffy Dezsőt, aki nem is rajong, de ma már dühöng a magyar nemzeti állam kiépítéseért, a magyar nemzeti, magyar érdekek kidomborításaért a nemzetiségi törekvésekkel szemben, és ismerem Bánffy Dezsőt, a miniszterelnököt, aki a fővárosi egyetemen egyik katedrájára (Wlassics úr gyengesége miatt) ki-nevezetett egy olyan legényt, aki a szakvélemény (szószzerinti) szövege szerint annyit ért a tárgyahoz, mint a hajdu a harangöntéshez; aki soha magyarul egy betűt nem irt, az még hagyján, hisz egy római császár a lovát is tudósi polera emelte volt, vagy mit csinált vele, — de a baj az, hogy az illető nem bírván a magyar nyelvet, egy magyar királyi tudomány egyetemen idegen nyelven tartja meg az előadásait. István barátom, mit mondasz ehhez? Hát ezt a nemzeti követ abba a nemzeti épülethe Bánffy ugyan beépítette. Az ügy glóriája az, hogy ugyanakkor Bánffy ur mellőzött egy másik embert, akinek a szakképzettsége még is úgy a hogy megvala, akiről az a véleménye volt, hogy a magyar nemzeti államért igen exponált. Hát ehhez István barátom, nem volna-e valami mondani való? Nem folytatom, mert az ördög tud ezek között a Bánffy Dezső-féle ideák között eligazodni. Még ismerek vagy huszféle Dezsőt.

De a jövő Bánffy Dezsői is még egészen talányok. Ezek közül egyet előre megfejtethetek. A „lieber Baron”-ról akarok beszélni. Ha holnap, vagy holnapután ezek a kedves szavak elhangoznának félbe, hogy azok a Bánffy Dezső akként jussanak a végett, hogy a magyar kormány gyeplőit ismét a kezébe vegye, hát titket a lieber Baron, a nemzeti államot építő azonban a faképnél hagyta s te a reduci felállított messzelátóddal mind fürkészhetné az útjait, mert ő egyenesen Izraelbe haladna: Nem szeretném, hogy alatta kultuszminiszter légy, mert kinevezetné veled apanagyfalusi juhászt (ha ugyan van), miután a juhokat bántó férgeket kitűnően ismeri, a kolozsvári állattani tanszék nyilvános rendes tanárává, vagy kiugranál a miniszteri székéből. Ha ő miniszterelnök, előtte egy tanárocska ennyit ér!

A jövő számban meg fogod tudni az okok okát, akár vagy reá kíváncsi, akár nem! Addig B. Dezső szelleme veletek!

Moldován Gergely.

A japán—orosz háború.

— Express tudósítás. —

Budapest, febr. 26.

A japán hadseregről.

A japán szárazföldi csapatok előnyomulása a Jula-folyó felé most már fokozottabb mértékben tart. A Csemulópán partra szállott csapatok — ma már kiderült, hogy mindössze harmincezer ember, tehát jóval kevesebb, mint beszélték — Söul és Pingyeng között már csatavonalba fejlődtek s a pekingi országúton vonulnak dél felé. Pingyeng, ahol a percben valószínűleg a japán haderő előcsapata van, 60—70 kilométer távolságra van Andócsától, a melyet tudvalegileg nagyobb orosz lovasság tart megszállva; így tehát valószínű, hogy már legközelebb az előőrsök összecsapásáról érkeznék hírek.

Jeles, orosz katonai író, a ki a japán-kínai háború idején s a burok lázadását alkalmával a japán hadsereget megismerte, arról bírta, hogy a japánok harci akciói mindig jól megfontolt s pontos terveknek alapulnak. Ők is olyan jól tudják ezt az elvet: „Először a menetet — együtt verkedni.” Az egyes csapatok között szinte szokatlan pedanteriával tartják fenn az összeköttetést s a dandárok, ezredek és zászlóaljok mindig tudják, mit kell tenniük, ami arra vall, hogy a csata célja felől előre formálják mindig őket. Emellett meghagyják nekik a teljes cselekvési szabadságot. — A csatában minden európai katonának feltűnik a szárnységek s az adjutánsok teljes hiánya. Az 1894-iki csatában Port-Arthur mellett, Jeles egy hangon kommandót nem tudott; az összes parancsokat fűtőjeikkel végezték el. — A japán katonák nevezetes jellemvonása a harci kedv, a mely tulajdonképpen a józanság határain. Az orosz író dicséri a japánok biztos és hidegvérű lövéseit; az a könnyedség, melylyel a japán katonák fűtőszóra a tüzei el nemekelt változtatják, a nyugodtságukra s figyelmességükre vall.

A japán hadseregnek kedvező háborús fogásai az éjszakai hirtelen támadok, miket rendszeresen virradat előtt ejtenek meg. Ez a taktika is a mongolokra és a tatároknak emlékeztet. A kém- és őrszolgálat kitűnően van rendezve s ehhez lovasságot és gyalogságot egyformán használnak. A lovasság a japán hadsereg gyöngye oldala. A legnagyobb hiánya a jó lovakkal van, de attakokra sem képes s a vert ellenség üldözésében sincs gyakorolva. Annál jobb a tüzéségük, amelynek kitűnő az ágyú is. Az utasok igen jól vannak kiképezve; — a két utolsó háborúban tevékenységük majdnem táviróvonalak lefektetéséből s utak töréséből állott. Az egészségügyi szolgálat is jó az orvosok száma elegendő. Az utolsó háborúban kevés volt a sebesült, de annál többen döltek ki, ami arra vall, hogy a japán katonák a farságot nehezen bírja.

Japán hadseregének igazi Achilles-sarka a tréning, a mely egyenesen óriási dimenziókat vett fel. 1894-ben minden japán katonára egy kuli esett, a ki a podgyását vitte. Ennek következtében a japán hadsereg mozgálati végtelen lassúak s a menetelő csapatok alig tesznek meg tíz kilométernél nagyobb utat. Ezért a mostani háborúban orosz támadások az elővédre s a japánok összekötő csapataira annál végetesebben jelentősebbek lehetnek, mert a japán rossz lovasság sem igen verheti azokat vissza.

Csehek az oroszokért.

Prága, február 26.

A szociál-demokrata párt vasárnap nagy népgyűlést készült rendezni Orosz-

szág ellen a háború alkalmából. A gyűlés vasárnap délelőtt lesz a Vadász-szigeten.

Németalföld készülődése.

Antwerpen, február 26.

A tengerészeti kormány táviratilag utasította a hollandiai kikötőkben lévő hajók parancsnokait, hogy hajóikat készítsék föl, lássák el municióval, eleséggel és tartásuk gőzben arra az eshetőségre, hogy szükség lesz a hadi dugáru ürgye alatt feltartóztatott kereskedelmi hajók védelmére.

Portugália háborúra készül.

Lisszabon, február 26.

Az Angliával kötött szövetség arra kényszeríti Portugáliát, hogy készüljön egy európai háború eshetőségére. Ennek következtében Portugália hozzáfogott hadseregének újraszervezéséhez és felfegyverzéséhez. Portugália összesen 150.000 főnyi sereget fog fegyver alá hívni és harcra készségre helyezni. Azoknak a kikötőknek a megerősítésén, a melyeket Anglia, háború esetén fő kikötőként használna, lázasan dolgoznak. A Krupp-ágyúk képviselői most tanítják a Portugál tüzértiszteket az új tábori ágyúval való bántásra. Mielőtt ezek az előzetes intézkedések életbe lépnének, Portugália 100.000 főnyi jól kiképzett sereg felett fog rendelkezni, amelyet szükség esetén még ennek felével lehet szaporítani.

Spanyol ezredek utban.

San-Sebastian, február 26.

Két gyalogezred, amelynek Pavia tábornok a parancsnoka, óriási tömeg örömrivalgása közben ma hajóra szállt, hogy a Kanári-szigetekre menjen.

Angol szén a japán hajókon.

London, febr. 26.

A Bingu-Marú nevű japán gőzös Cardiffban 7500 tonna szenet, a Sado-Marú 500 tonna szenet, a Kawachi-Marú 12.500 tonna szenet vett föl, amit a japán hadihajóknak szállít.

Kuropatkin és Alexejev.

Pétrovár, febr. 26.

Bár azóta a japán flottának szerencsésebb napja is volt, itt még mindig a port-arthuri szerencsétlen végű támadás uralkodik a kedélyeket. Az orosz hajóraj vereségei után azonnal kezdtek kutatni, ki a vétkes? Mindenekelőtt Alexejev tengerengyot hibáztattak. Hogyan lehet az, kérdezték, hogy az ellenségeskedések kezdetére nem volt elkészítve? Azután továbbá topográfusokat s a dával Lamsdorff gróf ellen fordultak. Ennek értesítése kellett volna arról a tengerengyot, hogy olyan néppel szemben, mint a japán, nyomban a diplomáciai vonatkozások megszakítása után mindenre el kell készülnie s Port-Arthur értesítése kellett volna arról, hogy kiűtött a háború. Gróf Lamsdorff ezt elmulasztotta, mert még mindig bizott a békés kiegyenlítésben. Sőt még a cárnak is a szemére vetik, hogy mindenáron békét akart. Széltében beszéltek, hogy Skrydlow tengerengy az aya-császáránál audiencián volt, ahol a kelet-ázsiai helyzet minden részletéről referált. Végre a császár kétségbeesetten kiáltott fel.

— Istenem, csak háborút ne! Csak ne háború!

Három nappal később azután ki is ütött. Az első ütközet után jöttek a detailok. Úgy látszik, Port-Arthurban annyira nem tudták, hogy a helyzet rosszabbra fordult, hogy nemcsak a legtöbb hadihajó nem volt fűtve, hanem a tisztek Turke tengerengyál időztek éjfélig, ahol valami mulatság volt.

mikor a „nagyok” tartják a mulatságukat: A protekció használt-e, vagy a mama nem akarta elrontani a kis „baba” mulatságát, tény az, hogy a pirkadó hajnalra tért baba a társaság: három leány, a mama és egy csapat fiatal ember. S ettől fogva jó pajtások lettünk a kis „baba”-val. Vele ugyanis legfeljebb a házi-zsurokon táncoltam, de a néniért árnyékot kisértettem a farsang mulatságaiba és sokszor megtörtént, hogy mikor egy reggel felé hazaballagtunk egy-egy táncmulatságból, a Rökkszilárd-utcai házacska erkélyére — bucsuzásunkat hallva — kiugrott a már feledt kis „baba” és csufolkodva szedett össze egy csomó hervadt virágot és céltáblának használta a ciliendereinket....

Három vidám, szinte feledhetetlen emléktárgyat láttunk egy-egy éjszaka, a „baba” a szemem előtt nőtt fel bakfissá. A néni egy idő alatt férjhez mentek: nagy leány a házánál egyedül ő maradt. Sohasem felejttem el, a második nővéremnek esküvőjét megelőző napot. A mama és a menyasszony, nagyban rendezkedtek a ház körül, a másnapi nagy eseményre. Mi ketten maradtunk a szalonban, de — úgy éreztem — mindkettőnk mélyen megfogott az a tudat: a „baba” nagy leány lesz. Eddig talán észre se vettük, nem is gondolt rája egyikünk sem, de ebben a pillanatban, a mikor mindkettőnk lelke a jövő fátályát szeretne volna felbontani: rajtam valami fájdalmas, bubánatos érzés vett erőt. Az „Én” férjhez megy és most már a „babán” a sor. S eljő majd egy idegen ember, aki feleségül kéri és hozzáadják. S e gondolatok közepette hallgattunk mindketten. Eny éreztem: valami láthatatlan árny tolatkodott közénk; azt láttam: ez a leány nem fog többé úgy kacagni mint eddig; piros ajkára reágy az ösztönös hangja; 24 óra alatt vége minden gyermekes ábrándnak; a „baba” nagy lány lesz.... Hosszu ideig hallgattunk ekkor, mintha bucsuzunk volna egy kedves gondolatról, mintha sirját ástuk volna meg, a mi pajtáságunknak, melyben

Alexejevet ezzel aztán végképen el is itélték. Más vezér kell nekünk! — hangzott minden oldalról. Az első név, amely föl-színre került, Kuropatkiné volt, akit a szárazföldi sereg és Skrydlow tengerengy, a kit a tengeri erő parancsnokának emlegettek. Érdekes, hogy a háború kitörése pillanatában egy előkező méltóságot viselő politikus térdén állva kérte a fiatal cárnét, hogy vesse latba minden befolyását a cárnál, hogy iránt, hogy Kuropatkit nevezze ki.

— Már késő! válaszolta a cárné — egy óra óta Alexejev a parancsnok!

Mindenféle nagy volt a meglepetés, a mikor kiderült, hogy nem Kuropatkit neveztek ki és Skrydlowot visszaküldték Sebastopolba.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

Gámán Zsigmond jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, febr. 26.

Nem csak népes, de tárgysoroztatában is igen gazdag és érdekes közgyűlést tartott tegnap a kereskedelmi- és iparkamara. Az a hosszú vajdász, melyen az iparkamarai választás kerestül ment, úgy látszik, nem hiába való volt. Az új kamarai tanácsosok nagy buzgalommal jelennek meg s még nagyobb lelkiismerettel tárgyalják meg a felmerült ipari és kereskedelmi kérdéseket.

Igaz, hogy ebben nagy érdeme van Weisz József elnöknek és az őz titkárnak. Gámán Zsigmondnak, mert míg az egyik nagy tapintattal és ügyességgel vezeti a tanácskozást, addig az iparkamarák nagy tudású Nesztora könnyed világításban terjeszti elő a legfogasabb kérdéseket is.

A tegnapi tanácskozás is valószínűsítő kis parlament képet mutatott s a Weisz Mór alelnök szakelőterjesztése például a cukor sárlax és cukoradó megállapítása tárgyában, tanbizonyosságot tett arról, hogy milyen kitűnő szakértelemmel rendelkezik iparkamaránk.

Az említetteknek kívül ott volt Reményik Károly alelnök, a volt ipartestületi elnök és ott volt a két új levelező tag: Széchy Ákos dr. és Magyar Endre az iparszolgálat igazgatói, kiket a mult közgyűlésen választottak meg ker. tagokul.

A kereskedelmi szakosztály részéről: Szele Márton, Bányai Károly, Havas László, Kaufmann Mór, Tamási István, Szegő Ede és Hirschfeld Károly; — az iparos szakosztály részéről: B. Bak Lajos, Nagy Gábor, Simonffy István, Gombos Ferenc, Szilágyi Lajos, Bréda Ferenc, Lengyel Károly, Müller Gyula, Baranyai János, Kuhn Károly, Grünwald Mór és Gesce Lajos vettek részt. Előadott: Gámán József, segédtitkár és Balázs Gyula jegyző.

Az elnöki közlemények és ügyforgalmi jelentések szövege előterjesztéseket a gyűlés tudomásul vette s örömmel hallotta, hogy Leber Gyula derek iparos polgártársunkat, ki a sodrony-szövet gyártás terén szerzett érdemeket szakértelmével és az új iparág fejlesztésével — iparkamaránk ajánlatára — az Országos Iparegyesület elnökévé emelték ki. E kitüntetés arra érdemes férfit ért s dicsőítésre érdemes mindkét testületnek ez eljárása.

A miniszteri leiratok tárgyalása kapcsán mint fontosabbat felemlítjük, hogy az utánvételes postai csomagforgalomról tett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az a közönségre nézve kényelmes és előnyös.

A társakamarák megkeresése folytán pártolja a debreceni kamara azon felterjesztését, hogy a katonai terményszállításoknál a kereskedők ne mellőztessenek.

Ugyszintén pártolja a szegedi iparkamara átiratát is, mely az új vasúti díjszabás hatályon kívül helyezését kéri a minisztertől, mert az új árudíjszabás és értesítők kézbesítésének díjterhelése a kereskedelmi forgalomra nézve káros, sőt igazságtalan terheléssel ró a kereskedőkre.

Egy iparkihágási ügyben, mely szerint Schmidt Albert beszercei kereskedő 1 kiló kávé vételénél 2 kiló osztrák cukrot ingyen ajánlott vevőinek, mint tisztességtelen versenyt, büntetendőnek véleményezett.

A kereskes háziiparosok megrendszabályozását ez idő szerint nem javasolja, hanem az új ipartörvény létesítésével fogja ez irányban a helyi érdekeltséget megvédelmezni.

A munkás-tanácsok létesítését, Gelléri Mór, orsz. iparegyesületi igazgató indítvány alapján szükségesnek és megalkotandónak véleményezi.

A cukorszállítási és cukoradó megállapítása, illetőleg fölemelése tárgyában az Országos Gazdasági egyet. által tett megkeresésre Weisz Mór alelnök nagy készülettel előadott javaslatát alapsz. kimondatott, hogy a fölemelést nem helyesli, sőt felir a kereskedelmi miniszterhez, hogy a cukortörvény tárgyalása alkalmával a cukorkorlátozást adó szállítási le és földkéri a város két országgyűlési képviselőjét is, hogy ily irányban munkájának közre lépjen a magyar cukor és a fogyasztó közönség érdekében.

Egy pár jelentésktelenebb ügy napirendről levétele után Simonffy István számvizsgáló a kamara 1903. évi zárszámadását terjesztette elő, melyből kitűnt, hogy a kamara bevétele volt: 58.128.96 korona; kiadása: 42.680.94 korona s így pénztárm. radvány: 15.448.02 korona. szesz. vagyona a kamarának: 119.125.73 korona. Ezenkívül a nyugdíjalap: 100.608.35 koronát tesz. A felmentvényt a közgyűlés megadta s a jelentést tudomásul vette.

Jubileumi határozatok.

Már a mult havi kamarai közgyűlésen elhatározottat, hogy Gámán Zsigmond titkárnak tiszteletére ki 53 év óta viseli díszes hivatalát, a mely idő alatti működésével nagy és maradaadó emléket alkotott a kamara történetében, — jubileumi ünnepet rendeznek.

E nagyobb szabású ünnepély előkészítésére bizottságot küldött ki a kamara, melynek előadója Hirschfeld Károly előterjesztette az eddigi megállapodásokat. E szerint az ünnepély április 20-án délelőtt 10 órakor lesz a kereskedelmi akadémia díszterében, melyre meghívják az összes társakamarákat az iparkamara kül- és beltágjait, a főispánt, a polgármestert, testületek képviselőit, a város két orsz. képviselőjét s más notabilitásokat.

A program összeállítását szintén a bizottságra bízta a közgyűlés, melynek tervezete a következő: 1. Az ünnepély megnyitása Weisz József a kamara elnöke által. 2. Az ünnepelt meghívása. 3. Üdvözlő beszéd: tartja Reményik Károly alelnök. 4. A jubileumi ajándék átadása: Weisz Mór alelnök által. 5. Üdvözlő beszéd a társakamarák és testületek képviselői által. 6. Az ünnepély berekesztése. 7. Disztribúció a New-York szálló díszterében.

Az ünnepély költségeire a közgyűlés 1000 koronát szavazott meg.

Végül elhatározta a közgyűlés, hogy tekintettel a jubilans titkár életművének érdemeire 600 korona évi jubileumi tiszteletdíjat szavaz meg részére, mely összeget — mint fizetési pótlókat — egész élete végeig, tehát a nyugdíj-tartamára is élvezni fogja az őz titkár. Ennél méltányosabb és értékesebb jutalomban úgy sem részesíthetnek

a kamarai titkárok Nesztorát, a ki különben is eddig szerényebb fizetést élvezett sok más kamara titkárával.

Magunk részéről a midőn dicsőretnel adózunk a kamara és elhatározása iránt, óhajjuk, hogy jubileuma után is sokáig dicsőedhessék kamaránk őz Nesztorával: Gámán Zsigmonddal.

(m.)

A függetlenségi párt politikáról.

Kolozsvár, febr. 26.

A fent írt cím alatt dr. Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő, a „Független Magyarországi” főszerkesztője, ez a történeten erélyű függetlenségi politikus, ki a legtöbb nagy nemzeti harcban szóval és tollal fáradszhatatlanul dolgozott, egy újabb felelőre érdekes röpiratot adott ki.

Röpiratában élénk eszmecséret folytatta a függetlenségi pártpolitika célja megvalósítási módja s eszközei fölött. Összintén előtárja a nagy nemzeti harcban tapasztalt úgynevezett hibákat, ezek alapokait s orvosságait s végül is oda jut, hogy kívánja a negatív elve helyett a harc megindítását az egész vonalon s e célból még a delegációba való bemenetel érdekében is sikra száll. Foglalkozik a szociális kérdésekkel, a választási jog kiterjesztésével s különösen a függetlenségi pártok között szükséges egyetértéssel s együtt munkálkodás szükségeségével.

Érdekes művéből szősz szerint idézzük a következő kiválóan fontos részeket.

Szaktudás.

Minél kevesebb frázis, de annál több szorgalom és annál nagyobb gyakorlatiasság legyen irányadó. Mit ér az, ha időkönként odadörögjük a nagy igazságokat, melyek olyanok, mint a vaktőlész ágyú, nagyot szólnak, de kárt nem tesznek s a szakdolgozókban oly rémisztő tudatlanság uralkodik, hogy pl. a zárzamadásokhoz az egész ellenében csak egy embert ért. Komjáthy Béla s ha ő neki történetesen mint 1902-ben is, ép a tárgyalás alkalmával halasztálatlan családi ügyben el kell utaznia, nincs, a ki felszólal s ezáltal az 1200 milliót minden ellenőrzés nélkül költözteti el úgy, hogy a zárszámadások az állami számszék jelentését senki kezébe nem vette s át sem olvasta. Hát uraim! szőgye, gyakorlat az mindannyiunkra, az ellenőrzés monopoliát teremtani meg, hogy 120 főnyi ellenzék között csak egy ember legyen, kinek személdőke ronthat s terenhét száz világot s a nagy eszmények kultusza mellett úgy tenni, mint a szobatorú, ki elméldkedik az Isten létéről, (mely kérdést sohasem oldja meg) s azokonközben fűtetlen szobában, rongyok közt tengődik s éhen pusztul el rothadó szalmazsákján.

Harc minden vonalon.

Azaz fel kell venni a küzdelmet a szabadelvű-párttal az ország összes kerületeiben, nemcsak az országgyűlési, de a községi és törvényhatósági választásoknál is és a parlamentben is minden téren, hol eddig a párt vagy lanyha volt, vagy egyáltalán fel se vette az élje dobott keztyűt.

Nem szabad engedni, hogy a kormány erejét koncentrálhassa pár kerületre és pár erős ellenzék embernél (a legjavával) szemben, azon okból, mert ott, a hol biztos győzelemre nincs kilátás, fel se vesszük a

mint egy kis Fedák Sári.” Ez elég dicsőret. Én ugyanis csak a közönség lelkes tapsát hallom, mely ma minduntalan végigzúgott a nézőtérben és amely szíjleltépte, összemarcangolta emlékemben a régi kis „babát”, mely eltűnt mint egy látomás, hogy helyet adjon a való életnek. Amely odavitt a színpadra, ezer kíváncsisággal szem elé Szőke Sári. A közönség elé, mely a belépti-jejjel megváltotta azt a jogot, hogy élesen és buktasson....

Bizarr gondolat: érző és érzékeny lelkünk legszebb emléke; továbbint ifjúságunk legkedvesebb gondolatának megtestesítője: estéről-estére; festett falak középette, festett arccal táncol, ugrándozik, mosolyog, ezer és ezer olyan ember előtt, akik lefektetnek bizonyos számú koronákat és filléreket.... Kegyetlen érzés: hogy mindenki megbírálja ott a nagy fényességben a ruháját, a csipkefodrait, a testét.... De még bizarrabb: hogy én most komoly képpel letűjek és a közönség elé tálljak egy kritikát, ezeken a hasábozon, csak úgy mintha valóban egy vendégcsereplő színészről lenne szó és ezt a bírálatot, mint a közvélemény hangját adjam a nyilvánosság elé, mikor érzem, hogy az abban foglaltak még ha — mint most — teljes igazságok is, nem a kritikus meggyőződéséből, hanem szubjektív érzésekből eredtek.

Visszont megbecsüljük az olvasó közönség nekem, az e sorokban megnyilvánult ösztönöséget és azt, hogy a hasábozokból akkora tért foglaltam le, mintha Kúry Klári-ról, vagy Fedák Sári-ról, a magyar operett e két most ragyogó csillagáról írnék.... S talán ha Szőke Sári színésznő mullja nem is szolgált reá egyénisége méltóságának ekkora mértékére, hiszen részéről a jövőben.... S erre gondolva: ezt az előleget ne rójják fel az ő hibáira, hanem az őn gyengeségemül, mely nem tudott megbírkózni a feljuttat gyermekkori emlékekkel....

(h.)

Schuster Emil

Norinberg, diszmű, játék, sport, vadászati és fényképészeti kellekek áruháza.

Kolozsvár, Mátyás király-ter.

(Gróf Rhédey-palota.)

Telephon: 183.

Telephon: 183.

harcot. Jelöltet kell állítani mindenütt, hogyha tíz függetlenség van is, saját elvei szerint szavazhasson s a párt el ne zúlják. Alkalmat kell adni pártunk híveinek, hogy küzdjenek, e küzdelemben megerősödjenek s győzni megtanuljanak. Így, mint ma, szétziláink legjobb kerületeink.

Pártjának és eszményének tesz szolgálatot az, ki bukásra is fellép, mert erőlt költés ezáltal máshol könnyíti meg a győzelmet. Olyan szolgálatot tesz, mint az a csapat, melynek az útközben az a célja, hogy feltartóztassa az egyik szárny rohamát, míg a másik oldal győzelemre jut.

És a községi, vármegyei élet? Vannak vármegyéik, hol a képviselők majdnem mind függetlenségek s a megyeyűlés és a községi képviselőt majdnem kizárólag kormány-párti. — Szegyenlettem olvasni is, hogy nagy Bihar megyében, hol a 9 kerület a miénk, alig akadt 20—25 ember, ki az adó-megtartadás mellett szavazott volna. Ezért is bizonytalanok a kerületeink s ezért sem tudunk elegendő megerősödni.

Szakítani kell tehát a negáció politikájával az egész vonalon.

Szociális kérdések.

Erős harc, gyakorlati kérdések felkutatása megtermi a párt erejét és meghozza hódító népszerűségét.

Igyekeznünk kell megnyerni és megtartani a nagy tömegek rokonszenvét és támogatását.

Elevenné kell tenni és kibővíteni a párt meglevő szociális programját. Fel kell karolni a kisember, a milliós érdekét, mert ezen nyugszik az állam és ki kell terjesztetni a gazdasági bajokra mindenben.

A röpirat a »Független Magyarország« hirlapkiadó vállalat kiadásában jelent meg. Ára 1 korona.

UJDONSÁGOK.

Leányokról — leányoknak.

Válasz

a „Leányegylet“ eszméjére.

Kolozsvár, február 26.

Kedves barátom!

Az én lelkembe (mint bizonyára legtöbb leánytársaméba is) belopózott egy melegítő sugár a maga eszméjére.

Leányegylet!...

Oly szép gondolat, csodás fogalom, az irtalom szent hivatása a szűkölködők ki-elégítésére.

Kenyér az éhezőknek és melegítő tűz annak, aki fázik.

És mindezen jóleső öntudata disztise néhány győztes leánytársamokét. Szébb ésszer volna bizonyára, mint holmi gyémántdiadém és a láthatatlanul ragyogó fénye alkalmasint jobban is esne amannál.

Mondom, szép gondolat! Maga barátom ránta a mi szíveink jószágára, ügyességünkre, sőt ezekkel egybefűződnék még boszontudományunkra is.

Mi mindezt jól tudjuk.

Tudjuk, hogy a pesti leányok is csak olyan kis léha médik, mint mi vagyunk és hogy azért éppen olyan melegen dobog a szívük, mint a miénk, (hiszen az végre is egyfajta gyártmány, más-más helyre szállítva) és hogy boszont mi is merünk olyan jól táncolni? Ejjh kedves ur, hát nem vette észre egy napsgugars déli korzón, hogy elvéve itt is akadnak olyan lábak, mint a pestiek...?

Szóval (mondja most maga), ha mindent olyan jól tudunk, mint a pestiek, miért nem tudunk leányegyletet alakítani?

Megmondom én!

Erre már nekünk nincsen olyan terünk mint fővárosi társnőinknek.

Első sorban nincs összetartás közöttünk. Városunk leányai nem tudnak egymásról, ha barátságáról beszélünk, az nagyon szűk területre szorítkozik. Egész külön kis leányállamok, melyek nem tudnak egymás ügyeiről és egymás dolgaiba nem avatkozni belé.

A kolozsvári leánytársadalom nem tudna egy ösztörről, elválaszthatatlan egészet képezni.

És magukról is szólják!

A férfiak, az ifjú óriások támogatására is szüksége volna a kis leányoknak.

Tanácsaikra (?) közreműködéseikre és — szövegükre is!

Én elhiszem, kedves Filantrop barátom, hogy maga nehányadmagával kinyitja szívével együtt a tárcáját is, ha a maga által megpendített leányegylet eszméjéről volna szó. De aztán, hogy a többi hogy szokne előlítani a város másik oldalára, mikor az ikekkel zaklatnának, annak vázolására elég, ha példának forhozom azt a keserves fáradságot: számtalan szor visszautasított kellemtelen koldulás csekély eredményét, a mit csak a bazar olcsó sorsjegyeiben felmutathatunk. Hány jól vasalt cilindert és prêmes kabát fehérszefűs tulajdonosa mosolyog „nem“ mel felénk, ha a kis husz krajcárnyi szegénység jelentő sorsjegyeket elé tárjuk. Oh ez nem presszó, hogy vegyen tőlem sorsjegyet... Világért sem!

Nem sokat érnek magukkal, ha egy-letitől dolgozról volna szó. Legfeljebb annyit, hogy a mi bajainkon is végig boszontoznak kifogástalanul az éjszakát.

Ott is szűcsölhetnek a Cliquot, vagy a Törleyt és tovább — pass!

És itt, ahol a néklűl is annyi különbözőképen szituált más egylet vegetál, a mi létrejöttünk csak arra való, hogy még több boszontorra legyen kilátásunk, mert az egyletnek első dolga bizo-

nyára bárendezés volna, hiszen egylet báli nélkül ugy-ezserűen a hagyományos „turi vásár sátor nélkül“.

Mig alakulnánk (ha még is megessze ez a csoda) a gyűlés-zsurokon vígan telne az idő. Meginnánk magokkal együtt a hivatalos teákat, beszámolnánk a szegényekről, kik éheznek, fáznak, sajnálunk is őket, — mit így is megteszünk, — de nincs sok reményem, hogy a „kolozsvári leányegylet“ filléreiből sok szegénynek jutna kenyérre való.

Próbáljuk meg barátom!

Bontsuk ki a zászlót, adjuk ki a jel-szót, hogy: „kenyeret az éhezőknek!“ és szóljunk azoknak, kiket illet:

— Jertek! Adjunk kezét egymásnak egy nagy cél érdekében, hogy felszámoljuk azokat, kik nélkülöznek. Próbáljunk testvérek lenni a szeretetben és egygyekké válni a jó cselekedet szent jegyében. Szerezünk boldogságot másoknak, hogy boldogoknak érezzük önmagunkat is!

És lássuk, hányan jelentkeznek a szerkesztőségnek olyanok, akik fel merik venni ezt az eszményi harcot a nyomor ellen...!

Ha sok lesz az azoknak száma, úgy immár megszívulva a cél és már is fel-lelte ragyog az Istenáldás glóriája... És akkor ragyogó lélekkel megyünk mindannyian!...

De ha nem, úgy a többi leányt is azok a kételek tartják vissza, mint egyelőre engemet.

Fodor Erzsike.

— (Mai vezércikkünk.) Dr. Moldován Gergely egyetemi tanár tollából közlünk lapunk vezető helyén egy politikai cikket, melynek befejező részét holnap adjuk. Moldován Gergely — mint a cikkből is kiviláglik — nincs velünk egy politikai hivalláson, ám csekély érdekeséggel bír mindenki előtt és így különösen is felhívjuk reá olvasóink szíves figyelmét.

— (A hírlapszolgálat érdekében.) A kolozsvári hírlapírók szindikátusa küldöttéget menesztett Kolozsvár szab. kir. város polgármestere elé, a végből, hogy a polgármester a városi hatóság közérdekű és nyilvánosságra szánt hivatalos eseményeit naponként egy sajtókönyvbe írassa be. Szavacsina Géza polgármester a legnagyobb előzetességgel ígerte meg, hogy rajta lesz, miszerint a sajtó a leggyorsabban jusszon hozzá a hírszolgálat teljesítésére szükséges adatokhoz s a végből a sajtókönyvet legközelebb életbe is lépteti. A könyvet a közgyűlési teremben helyezik el s az igazolt hírlapíróknak a nap-pali időben mindenkor rendelkezésére fog állani. A küldöttéget ezután dr. Hadady Endre főkapitányt kereste föl a rendőrsajtókönyv régóta sürgetett reformálása érdekében. Ezuttal határozatba ment, hogy az új sajtókönyvi reform részleteit anélkül állapítsa meg, melyet a főkapitány fog mielőbb összehívni s a melyen részt vesznek a helybeli napilapok riportál foglalkozó belső dolgozóitársai.

— (A főváros polgármestere a mozgósításról.) Halmos János polgármester tegnap sürgős rendeletet intézett a főváros tiz előjáróságához, a melyben közölte velük, hogy Fallér tanácsos, a katonai ügyosztály vezetője előterjesztésére kizsármelte azokat a tisztviselőket, akik mozgósítás esetén a katonai ügyosztálynak éjjelnappal a rendelkezésükre álljanak. A polgármester ideiglenesen kirendelt száz hivatalnokot és negyven szolgát, akiket a katonai ügyosztályban a mozgósítás esetére már most begvakorolnak a teendőikben.

— (Halálozás.) Lapunk tegnapi táviratát közt hírdt Vit a Sándor kuriai bíró elhunytát. A halálesetnél alábbi gyászjelentést kaptuk:

Már öz. disznajói Vita Sándorné szül. petrovinai Pekri Antónia a maga és az elhunyt első feleségéről született gyermekei: Ödön cs. és kir. kamarás és huszárkapitány, neje és gyermekei; Etelka férjezett stausenburgi Gallus Viktorné, férje és gyermekei, egy saját leánya férjezett gr. Klebelsberg Emma és férje továbbá az elhunyt nővére: Klára férj. szászújfalusi Felszeghy Sándorné, férje és gyermeke nevében a megtört szív fájdalomával jelenti, hogy a szerető férj, aya, nagyatyja, testvér disznajói Vita Sándor a m. kir. Curia bírójá folyó hó 25-én reggeli 4 órakor, hosszas szenvedés után élete 68 ik évében kizsármelt drága halott földi porai folyó hó 26-án délután 3 órakor fognak a gyászházban: IX., Ferenc-kört 46. szám alatt, az ev. ref. vallás szertartása szerint megáldani és Haranglábra szállítatván, ott 29-én újlagos megáldás után a családi sírboltba helyeztetni. Budapest, 1904. évi február hó 25-én. Legyen nyugalma csendes, mint a milyen nehez a gondolat, hogy őt örökre elvesztettük.

— (Hangverseny az elmebetegek részére.) A kinek ez az eszméje jött, annak szíve is kell hogy legyen. Szórakozni a szegények javára, ebben némi önző célok is rejtőznek. De szórakozást nyújtani azoknak, a kiktől mindent, mindent megtagadtak a romboló sors, szórakoztatni és felvidítani a szerencsétleneket, a lelkihiált elmebetegeket: ehhez szív és lélek kell. Ezt a nemes, önzetlen jótékonykást tegnap délután gyakorolta a kolozsvári ideg- és elme-kórtani intézet tantermében Stephanidesz Károly vezetése mellett, a színházi zenekar s a színház néhány tagja. Délután négy órakor bevonultak a terembe a betegek. Kiváncsiaság s az érdeklődés láza üt ki a szemeken s az arcokon és várakozással lesték az el-

következőket. A betegek kivül nagy és díszes publikum vett részt a hangversenyen, úgy, hogy a folyosó is zsúfolva volt hallgatósággal. Megcsillantak a szerencsétlenek szeméi, a midőn a színházi zenekar rázen-dített az Ocskay-szerenádra. Gyönyörűséges élvezettel hallgatták F e h é r Olának, majd L a d i s z l a i Józsefnek tiszta, szép énekét, hangosan hahotázta Mátrai Kálmán jó-zú kuplén, mire ismét a zenekar villan-yozta föl a Rákóczi indulóval a betegek kedélyét. És azután elvonultak. Be a beteg-szobákba, a kőszá álmok, a lehetetlen vá-gyak és balga képzelgések világába...

— (Sakkverseny Kolozsvárt. Tegnap folytaták az egyetemi körben megkezdett sakkversenyt, mely a rendez párosítás után a következőképp folyt le: Stern nyert Kulinnal szemben, Kónya—Téglástól, Benkó Ferencytől, míg a Jancsó—Márton játszma az egyik fél távolléte miatt a szünnapra halasztották. A játszó állása az ötödik nap után: Benkó, Stern 4½, Kónya, Kuln 3, Ferenczy 1½, Jancsó 1 (1), Márton ½ (1), Téglás 0.

— (A Dávid Ferenc egylet felolvasása és házi estélye.) A holnapra hirdetett Dávid Ferenc-estélyt tekintettel a Szent-György-szobor-teaestélyére, március hó 6-ikára halasztották, mely alkalommal Faghné-Gyujtós Izabella a japánok társadalmi és vallásos életéről, míg dr. Kiss Ernő a szóról fog felolvasni. Weress Ilona szavata után a papnővendékek dalkörének dala következnek.

A Dávid Ferenc-egylet március 5-én házi-estélyt rendez a New-Yorkban, mely iránt általános, nagy érdeklődés mutatkozik.

— (Kötőke.) Ma szombaton este fél nyolc órakor Reményik Károlyné urnő lakásán, Óvár, Szentlélek utca 6. sz. a. elő-képekkel egybekötött kötetkét rendez a hely-beli ág. hitv. ev. nőegylet. A kötetkötő külön meghívókat nem bocsátanak ki, ellenben minden érdeklődőt szívesen látott vendég-nek tekintenek.

— (Jótkonyság.) A Menza-szövetség-nek e hó 18-án megtartott estélyére utólagosan még a következő adományok folytak be, fel-fel-fizetés címén: Dr. Pisztor Mór még 5 kor, jegymegváltás címén dr. Széchy Károly 5 kor, dr. Genersich Gusztáv 10 kor. és dr. Nagy Ernő 50 kor.

— (Isztentisztelet.) A kolozsvári iz-raelita hitközség templomában hétfőn, e hó 29-én az isztentisztelet 5 órakor kezdődik, mely alkalommal dr. Eisler főrabbi fog egyházi beszédet tartani.

— (Felolvasó- és szavaló-estély.) A milleniumi iskolával kapcsolatosan fel-állított ifjúsági egyesület olvasókor és dalkör február 27-én, szombaton, a Pap-utcai mil-leniumi iskolában felolvasó- és szavaló-es-télyt tart, melyen az érdeklődő közönséget szívesen látja az elnökség. Műsor: 1. Him-nusz, éneklő az iflúsági dalkör. 2. Felolva-sást tart Pallós Albert polgári leányiskolai igazgató. 3. Szavaló Rivánszki Juliska. 4. Nép-dalok, éneklő az ifjúsági dalkör. 5. Szavaló Rosenfeld Manó. 6. Monolog, előadja Tmerer János. 7. Szavaló Balogh Ilona. 8. Nép-dal-egyveleg, játssza a zenekar. 9. Szavaló Egy Gyula. 10. Rákóczi-induló, játssza a zenekar. Belépti díj tetszés szerint. Kez-dete fél 7 órakor.

— (Kotillon táncestély.) A kolozs-vári asztalos segédek szakegylete március 6-án, vasárnap a torna-vivoda nagytermé-ben, az ez évben felavatandó egylet dísz-lobogó alap javára, a szervezett munkások dalártdjának közreműködésével zártkörű nagy Kotillon tánc-estélyt rendez.

— (A vén kocsis dala.) Helai Je-nőnek van egy gyönyörű, hosszabb költemé-nye: „A vén kocsis dala.“ Leírja benne, hogy forrt össze a kocsis élete a lónak szomorú robotos életével s hogy készülnek immár mind a ketten a vég felé. Ugy jutott eszünkbe e mélabus hangulatu vers, a mint egy ren-dőri hírcsokét kellett tollhegyre vennünk. Papp Jenőről szól a hír, egy kocsisról, a ki jó ideje hely nélkül barangolt uton, ut-felen, Kocsis — ló nélkül: kész tragédia. És Papp Jenő érezte is e tragédia súlyát. Borongva járt, kelt s egy vágya volt már csak, újra lóhoz jutni, újra hajtani! És be-fértközt Fekete István bérkocsis Magyar-utca 43. szám alatt lévő istállójába s szép lassan kivezette onnét a formás, gondosan ápolpt jelovlat. Gyű Betyár, Gyű Betyár! De rajta fogták és most már újra lónélkül du-dorászhatná a vén kocsis dalát, — ha já-ratós volna a sanszon költészetében.

— (Sikkasztó és hamisító ügy-véd.) Elrejtett módon szaporodik a bűn-pörök után vádlottak gyanánt szereplő ügyvédek száma. A kezükben rejlő befolyást és a bizalmat hányan fordítják bűnös ma-nipulációkra s hányat söpört el így most már a sujtó közvélemény! Legutóbb dr. Egressy Sándor nyitrai ügyvéd ellen in-dult meg a vád sikkasztás és közokiratha-misítás bűntette miatt. Sokáig húzódtott az ügy, míg végre tegnap megtartották a vég-tárgyalást, melyen dr. Egressy Sándort a sikkasztás vádjá alól fölmetette, a közokirathamisítás vádjában viszont, hat hónapi börtönrre ítélte el a nyitrai törvényszék.

— (Brassó szenzációja.) Egész Brassó városát, de az erdélyi kereskedő-világot is izgalomban tartja egy brassói ke-reskedő-cégnek, a Pinder és Hügel cégnek tragédiája. A virágzó, nagyhírlé kereskedő-cég egyik baltája ifj. Pinder Frigyes, hogy tovább folytathassa káros és nagy összegekbe menő bérzespekulációját, bűnös utra tévedt:

Kétszáznegyvenezer korona értékű váltót hamisított a város s a vidék jelentős egy-niségeinek nevére s most, a midőn már a hurok szorulni kezdett nyaka körül, önként jelentkezett a brassói ügyészégnél, mely nyomban letartóztatta őt. A céget termé-szetesen porig sujtotta a rettenetes csapás, de érzékenyen érintette a katasztrófa Brassó egyes bankjait is, melyek közül például a Brassói bank és raktárház 60000, az Adler J. Jakab és testvére cég 50000 koronáig érdekelte e tárgyban.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szombaton, február 27-én:

JÓZSI.

Bohózat 3 felvonásban.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, vasárnap, február 28-án. Délután 3 órakor, leszállított helyárrakkal:

KATALIN.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

JÓZSI.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Józsi. 1-ször. (b. 140.)

Vasárnap: d. u.: Katalin.

„ este: Józsi. (b. 141.)

* Józsi. Tegnap délelőtt tartották meg Molnár Ferenc bohózatának a »Józsi«-nak főpróbáját. Az ujdonság, páros számú bér-letfolyamban, ma este kerül bemutatásra. Főszereplők: F e h é r v á n n u s k a, Kassai, Dezséri, Mészáros, Szegő, Th. Csige Böske, Mátrai, Somlai és Hegedűs Szerafin lesznek a bohózatban.

Táviratok

A delegáció ülése.

Bécs, febr. 26.

A delegáció mai ülésén Széll Kálmán elnököl a Ugron Gábor javaslatára szerepelt tárgyalás alatt. Jekelfalussy altábornagy föl-tétlenül ellenzi Ugron álláspontját s maga Apponyi Albert gróf is ellene nyilatkozik Ugron Gábor javaslatának, kérve, hogy az ő határozati javaslata fogadtassék el.

Majd Dániel Ernő emelkedett szólásra s konstatálja, hogy a haditengerészet cél-jaira magyar részről kiadott évi 17 millió koronával szemben alig 5 millió térül vissza Magyarországról részére. Reméli, hogy a vál-tozás heál, a két nemzet bevételi arányá-ban is elfogadja a javaslatot. Kubinyi Géza szintén a legszebb oldalait hajlandó csak nézni a dolgoknak s így természetesen ő is mindent megszavaz.

Okolicsányi László a hadihajók kiépí-tése dolgában interpellál, mire azt a fölvi-lágosítást nyerte, hogy a hadihajók kiépíté-sét egyelőre nem tervezik, ellenben a me-grongált torpedókat újjakkal pótolják.

A javaslatokat általánosságban me-gszavazták. Holnap a hítelestítésekre kerül a sor.

Tisza tervei.

Budapest, febr. 26.

Az egész magyar politikai világot Tisza rejtelmes tervei foglalkoztatják. Mik ezek a tervek? Ezt egyelőre senki sem tudja, mert Tisza István személyes hívei előtt is siri módon hallgat. Annyi bizonyos, hogy ha „cselekedni“ fog, tettei ke-mény próbára teszik majd a szabadelv-párt egységét.

Magyarok a Balkánon.

Budapest, febr. 26.

A holnapi M—g megbízható forrás nyomán közli, hogy ha Bulgária Törökor-szág ellen indul, a mi külügyi kormányunk is erőiesen belésszól a dolgokba s erre az esetre már részletes tervet is kidolgozott a hadvezetőség.

E szerint a Balkánba vonuló sereg fővezére Románia királyi, Károlyi volna, ki 3 hadtestet állítana ki, míg a mi hadsere-günk ugyanlyl számú hadtestet meneszlene Bulgária ellen. Hadseregünkben az erdélyi 12-ik, a temesvári 7-ik és az ötödik had-testek vennének részt.

Egy vajdahunyadi közjegyző öngyilkossága.

Lippa, február 26.

Noucs Gyula, vajdahunyadi köz-jegyző, ma este Lippán az ottani József főherceg szállóban forgópisztolyával agyon-lötte magát. Mikor a szálló személyzete be-rohant, még élt az öngyilkos, de pár perc múlva meghalt. Noucs Gyula levelet ha-

gyott hátra Lippa község előjáróságához, kérve hogy édes atyját kiméletesen érte-sítsék öngyilkosságáról.

Noucs Gyula előbb a lippai temetőbe ment ki, hogy ott folakassza magát. Meg-gondolkozott és a szállóban követte el vég-zetes tettét, mely után holttestét Aradra szállították.

Öngyilkosságának oka: a bűntétéstől való félelem volt. Mert Noucs váltókat hamisított anyja és nővére és még idegenek nevére is és e negyven-ezer koronára menő váltók dolgában Hunyadvármegye legtöbb pénzinté-zete érdekelve van. Most azután bűn-vádi följelentés érkezett ellene s ez indi-totta őt az öngyilkosságra.

Noucs Gyula 42 éves volt, feleségé-től elváltan élt. Hogy hova tette a nagy összeget, egyelőre nem tudják.

Budapesti gabona-tőzsde.

Készáru valamivel kellemesebb. Ha-táridő magasabb, Amerikára szilárd.

Névteljes árak:

Buza ápr.	901—02
„ okt.	869—70
Rozs „	709—10
Zab „	589—90
Tengeri máj.	560—61

REGÉNY.

Utazás a hatodik földrészen.

Irta: Koréh Endre. (12)

Igy tehetetlenek vagyunk és sorsun-kon nem javíthatunk. Keserűhetünk titok-ban, nyíltan az sem szabad s csüggedt le-mondás, teljes reménytelenség a sorsunk. Pedig minden elnyomás, gyötres dacára is fajunk még erős. Megesik, hogy zelomé-n katonákkal összeakad valamelyik ragom fia s úgy megkergeti őket, azt sem tudják, hogyan meneküljenek a kék zászló alá. Az a menedék, mert a ki egy katonát ott bánt, az halál fia.

Van a karjainkban erő, de munkája Zeloménié; van földjeinknek termékenysége, de az áldás Zeloménié. Minden az övé, miénk csak a keserűség, a szolgaság s a koldus-szegénység. S mint mondanám, csak akkor lehetne reményünk egy jobb jöven-dőhöz, ha valami csoda folytán Zeloménia széthullana, vagy külső ellenség összetörné, de addig, míg csak akkora is, mint a te-nyerem, nincs szabadulásunk.

Azért mondom ezeket, mert mostaná-ban is olyan híreket hallok, hogy Zeloménia terjeszkedni akar s a szomszédos Zichibiára fáj a foga. Az pedig erős nép, — magam látam. — Rólam azt tudják s jóakaróm híresztelik, hogy jámbor tanár vagyok, a ki bogarakat gyűjt s mással nem is gondol, tehát bogárgyűjtés címén kimehettem oda. Megvallom, ebben merek bizni. Talán csál-dom s nincs szabadulásunk, de ki tudja? A mostani zichib fejedelem már nagyon vén, az ő életében tudom nem is lesz baj, de a fia harcias természetű, arról nem ál-lok jót. A jövő titok... Boldog, a ki a sávir jelennél szebb időt is ér!

A tanár arca szinte átszellemült, mi-kor mint egy élő krónika ecsetelte szegény hazája keserves sorsát. Szemei csodásan fénylettek, mikor a reménységről szólt....

Elhallgatott. Balmur reafüggesztette okos szeméit s mélyen elgondolkozva ült helyén, míg Hazib lelkesülve tört ki.

— Kösztöm uralom, hogy elmondta ezeket. Mi nagyot csalódtunk, mert itt nem olyan tapasztalatokat nyertünk, mint a mi-nőket vártunk. Higgye el, végtelen részvételt hallgattam, Reménykedjék. Van egy hata-lom mindenek felett, van a ki parancsol még a macharoknak is. Az igazságot el-lehet nyomni, lehet sanyargatni, de megölni nem. El kell jönni az ítélet idejének.... Talán nem sokára, talán későre, de eljön....

— Csak addig még éljen szegény ra-gom nemzetem!

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

F. J. Az ügy érdekében jobbnak látjuk nem foglalkozni tovább e tárggyal.

Felolós szerkesztő

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ

NYILTÉR.

Jótkonyság. Az izr. nőegylet tánces-télyére jegyét a már közöltéken kívül még meg-váltotta Hegedűs Sándor 20 k.-val. Továbbá szí-veket voltak adakozni az egyletnek: az Erdélyi Bank 50, a Mezőgazd. Bank 40, a Koronab. 25, a Népbank 10 koronát. Mindezen szíves ado-mányokért halás köszönetet mond az egy let elnöksége.

Tánciskola.

Jámbor táncmester iskolájában még egy új tanfolyamot nyitott, melyre iratkozni még mindig

